

5 Čtení ve škole

Způsob výuky nepochybně ovlivňuje dosaženou úroveň čtenářské gramotnosti žáků v jednotlivých zemích. Tato kapitola se proto zaměřuje na činnosti, metody a pomůcky, které učitelé při výuce používají. Poněkud jiný způsob výuky než v České republice totiž můžeme vysledovat například u anglicky mluvících zemí nebo některých zemí severských.

AKTIVITY VYUŽÍVANÉ PŘI VÝUCE ČTENÍ

Učitelé se měli vyjádřit k tomu, jak často se při výuce čtení věnují následujícím aktivitám:

- Čtu žákům nahlas (dále jen *učitel čte nahlas*)
- Vyvolávám žáky, aby četli nahlas (*žák čte nahlas*)
- Žádám žáky, aby si četli potichu pro sebe (*čtení potichu*)
- Dám žákům čas na to, aby si četli knihu podle vlastního výběru (*vlastní výběr*)
- Učím žáky postupy pro rozpoznávání zvuků a slov (*dekódování*)
- Učím nebo předvádím techniky zběžného čtení a vyhledávání informací (*techniky čtení*)

(Pro zjednodušení budeme dále v textu používat zkrácená označení těchto aktivit.)

Ze šesti uvedených aktivit měla v České republice jak v roce 2001, tak v roce 2011 pouze u jedné z nich více než polovina žáků učitele, kteří je využívají denně, v mezinárodním průměru to jsou aktivity tři. Alespoň 30 % žáků mělo učitele, kteří v České republice využívali denně v roce 2001 tři aktivity, v roce 2011 pouze dvě aktivity a v mezinárodním průměru to bylo aktivit pět.

Jak je patrné z obrázků 17 a 18, u českých učitelů se výuka čtení zaměřuje převážně na čtení žáků nahlas a čtení žáků potichu.

Pro srovnání uvádíme průměrnou četnost denního využívání jednotlivých aktivit v České republice v roce 2001 a v roce 2011 ve srovnání s mezinárodním průměrem z roku 2011.

Na obr. 18 jsou barevně rozlišeny aktivity, kdy více než polovina žáků a více než 30 % žáků má učitele, kteří je využívají denně.

V mezinárodním srovnání jen velmi málo českých učitelů ve srovnání s učiteli z ostatních zemí využívá při výuce čtení pestřejší škálu aktivit. Například *Čtení knih podle vlastního výběru* stojí v České republice ve srovnání s ostatními aktivitami na posledním místě. Naopak velmi oblíbené je především v *anglicky mluvících zemích*, zejména pak v USA, na Novém Zélandu, v Kanadě a v Austrálii, kde více než 80 % žáků má učitele, kteří s nimi tuto aktivitu využívají denně (viz obr. 19).

OBR. 17 PODÍL ŽÁKŮ, JEJICHŽ UČITELÉ VYUŽÍVAJÍ JEDNOTLIVÉ AKTIVITY PŘI VÝUCE ČTENÍ DENNĚ

